

# A nagy felfedezések kezdete

Hozzáadta: lakosm  
2004. október 20. Szerda 19:31

A XV. százada nagy felfedezésekkel záródik be. Ugyanis az a káprálólmány, hogy a tőrők hatalom a keresztyének az Indiába vezető útát majdnem egészen elzárta és ezzel megnehezítette a fűszerek, gyarmatjruk behozatalát, a melyet Európa népei már sokkal jobban megszoktak, semhogy erről lemondani tudtak vagy akartak volna, ezeket arra kényszerítette, hogy máris tengeri utat keressenek, a mely Indiába vezet.

A XV. százada nagy felfedezésekkel záródik be. Ugyanis az a káprálólmány, hogy a tőrők hatalom a keresztyének az Indiába vezető útát majdnem egészen elzárta és ezzel megnehezítette a fűszerek, gyarmatjruk behozatalát, a melyet Európa népei már sokkal jobban megszoktak, semhogy erről lemondani tudtak vagy akartak volna, ezeket arra kényszerítette, hogy máris tengeri utat keressenek, a mely Indiába vezet. Ez az érdekek minden esetre elsőrendű befolyást gyakorolt; de e mellett láttuk azt is, hogy a kik elszárvoltak a felfedezés útjára, azokat nem Európa számára, hanem az országoké, nem is a kereskedelmi érdekek vezette. Tudjuk, hányszor vetett gájt a keresztyének gyarmatjruk az az emberjradat, mely Afrikába tárt a márok segétségére. Később az elmaradt, sőt a márok is visszamenekültek Afrikába, a földétzetve a spanyolok és portugálok által s mikor az utábbiak az arabokat átszárkáltákben tártadták meg a Tengerész Henrik által aratott az arabok hajóhada felfedezett út 1415-ben elfoglalta a fontos Ceutát, ekkor az ezzel a későbbi felfedezéseket is biztosította. Ebben a fejeletben is, mint a felfedezett visszafoglalásában segített a portugálok a francziák, angolok és németek, mi legjobban igazolja, hogy Ceuta és ennek nyomában Marokkó partjainak elfoglalása a vallás szálte lelkesedésnek volt kávetkezménye. Ennek keresésként lehetne véte a XIII. században Gioia Flavio olasz hajósnak tulajdonított, tulajdonképpen azonban a khinaiak ismert és használt és ez bizonyosan az arabok révén az európai hajósnak eljutott irányt; a siker reményét pedig tártáta az emberek felfedezéseinek tan. Hogy már a káprálókorban is voltak, bár kevesen, kik vallották és tanították is azt, hogy a föld gámboly, ezt bizonyították Albertus Magnus és Bacon Roger mávei; az érdeklődést azonban még inkább névelte a káprálókor legnagyobb utazójának, Marco Polonak (1254-1323) csodás utazása. Marco Polo olasz származású (szálette Velenczeben) férfi, ki az ismeretlen Keletnek csak sejtett csodás világa által vezetve megindult a gyűlt az első európaiak kápráló út, a ki ázsia belsejébe és ennek keleti részébe is átkutatta. Atyja Nicolo Polo nagybátyja Maffio, kik velencei kereskedők voltak, Kublai, a mongolok nagy-khánjához utaztak, a ki őket szívesen fogadta, a mongolok kápráló útakat tárták. Végre 1269-ben visszatértek Olaszországba, a mint a khán kivánta hogy nevében kápráló meg a pártját, a káldene hozzá; néhány hittérítő. 1271-ben ezek meg is érkeztek a fiatal Marco Polo kisáretében, a kit a nagykhán annyira megszeretett, hogy kávetkezőnt a káldéte Khina káldéte névvel a máris tárt tartományokba, végre Kiang-Nan tartomány kormányzója nevezte ki. De Polón érte vett a honvágyát a khán engedelmével, 24 év tárt volt után, kincsekkel megrakva, Sumatra, Ceylon, Ormus, Tábris, Trapezunt keresztes 1295-ben szerencsésen visszaérkezett Olaszországba. Ekkor hazája szolgálójába lépett, azonban 1298-ban a Curzola mellett vett tengeri káprálózetben a genovaiak fogságába került, a hol a legelőzékenyebb kínásmában rabszeslet. Itt fogságában mondta a tudós pisai Rusciano tollába az út utazását, 1302-ben visszanyerte szabadságát, mire szálváros, Velence, a nagy tanács tagjává; viltasztotta és mint ilyen halt meg 1323-ban. Ástleása, mely maga 1307-ben adott ki, nemcsak az őt nevezetes, mert feltárja elttánk ázsia belsejébe, hegy- és vízrajzát leírja, megismertet bennünket ama néprajzi és politikai viszonyokkal, a melyek a mongol birodalom virágzása korában ott uralkodtak; hanem káldéte sen árt, mert a emlőti elszárvolt Japán (Zipangu), a legkövetkező, mesébe illő és aranybányák csodaországát, a mely ha egy láncszemét kápezi is az egész világot felfedezett terén tett kutatásoknak, megfigyeléseknek és felfedezéseknek, de a nagy felfedezéseket nagyban elősegítette. Ha sokan kápráló vonták is annak igazságát, mit a későbbi események igazoltak, azonban az, mit az aranyról mondott, leginkább ártáte a merész hajósokat, hogy az aranyban bányák csodaországba vezető tengeri utat felfedezzék. Polón utazásának kávetkezménye nem is maradt el a első voltak a portugálok, a kik a felfedezett terén eredményt ki. Szelleme a mozgalomnak a genovai származású nagy tengerész, Nicolo di Recco volt, a ki által indított mozgalom végre arra birta IV. Alfonz királyt (1325-1357), hogy Lissabonban a firenzei Angiolino del Tagghio parancsnokja alatt három hajó káldéte ki a felfedezett út, a mely hihetőleg a Palma, Canari és Teneriffa, szigeteket fedezte fel. E siker magával ragadja Aragoniát, melyek királyja, IV. Péter 1342-ben Clermont grófjának ad engedélyt a felfedezett út és hárdtársra, a ki azonban az általa felfedezett út Gomerát nem tudta hatalmába keréni. 1393-ban egy andalusiai és baskok által tárt III. Henrik (1393-1406) Castilia királyjának engedelmével árt hajó káldéte Afrika nyugati partjainak kutatására, a mely a part mentén a 29-ik szélességi fokig (a Canari-szigetekkel szemben) jutott el, hol a Teneriffa vulkánjának tárt a annyira megrámták, hogy a szigeten, melyet árdéte szigeteknek neveztek el, kikéte sem mertek. S miután Lancerotát kirabolták, visszatértek és engedélyt kárték Henrik királytól a Canari szigetek elfoglalására, a ki ezt nem tiltotta ugyan meg, de meg sem engedte. Mindez azonban csak a kezdet nehézségeit bizonyította, a javára néve sem alapot nem nyújtott, sem biztosítást. Maga a szákmány és birvágy nem is volt érő arra, hogy a felfedezett útjának alapjait lerakják, mindaddig, míg egy máris, nemzedékeken uralkodó érzelem segétségével el nem jutottak odáig, a hol már biztosabb hírek, nagyobb káldéte sok általános hatást voltak kápesek gyakorolni. Ezt nyújtotta I. János portugál király legifjabb fia, Tengerész Henrik, a ki 1394 márcz. 4-én Oportóban szálette, a ki kora ifjósága tárt fogva érte, vitásként és a tudomány szeretete által tárt ki, a kihez nagy remények fűztek s hogy ez teljesedni fog, erre néve az első biztosítást 1415-ben Ceuta elfoglalásával nyújtotta. E gyarmati jutalmul a Krisztus-rend nagymestere révén viltasztották s ez időtt fogva a rend gazdagságát a tengerészetre, felfedezett utazásokra és ezek révén a keresztyén vallás terjesztésére fordította. Ceuta birtokában Portugalia érő a állást Afrikában; de Marokkó belsejébe behatolni nem voltak kápesek, a melyet hásiens védelmeztek az arabok,



kereskedelemnek kizárólagos birtokosai voltak. Ezek ellenséges felfedezése visszatérőre birta Vasco de Gamat, aki 1499 szeptember havában szerencsésen megérkezett Lissabonba. A hozott tudásait arra birta a király, hogy Pedro Alvarez Cabral vezérlete alatt 13 hadihajóval Ázsiába, a mely, ha kell, képes leend fegyverrel is biztosítani Portugalia számára a szűkséges feldrószt. A hajóhad azonban messze nyugatra kitűnt a nélként, hogy tudta vagy akarta volna, Dél-Amerika partjaihoz vitetett, a melyet Cabral szigetnek tartott és vitorláján fenyőfűt után Braziliának nevezett el (1500), a király nevében birtokba vette, és e hirrel egy hajót visszaküldött Lissabonba. Á maga a többi hajóval egyenesen keletnek vitorlázott, de mikor a Járóny foka alatt elhaladt, iszonyó vihar támadt, mely nagy hajókat és ezekkel Diaz Bertalant veszítette el. Még ez után is érte veszteség, úgy hogy csak hat hajóval vitorlázott be a Calicut bájába. A királylyal is megkezdte az alkudozást, de eredmény nélkül: mikor pedig a király 40 portugal katonát álnokul lemészároltatott, Cabral is fegyverhez nyult, boszót is állott a gyilkosságért, még a kénytelen volt minden eredmény nélkül visszatérni és 1501 júl. 23-án szerencsésen megérkezett Lissabonba. Mindez nem riasztá vissza a királyt, hanem a következésként Vasco de Gamat husz hajóval küldte Indiába, a ki megérkezve, az indiai királynak hajóit részint megsemmisítette, részint elfogta, Calicutot pedig bombáztatta. Ezzel ugyan békésre könyörítette a királyt és ama szerződés elfogadására, melyet elterjesztett; minthogy azonban hadereje sokkal csekélyebb volt, semhogy ezzel a csodaország rendszeres hadseregét csak megkezdhetné volna, ezért megelégedett azzal, hogy a partvidék legfontosabb helyeit megszállja. Ez is elég volt arra, hogy a fontos indiai fűszerkereskedést részben átvegye, a melynek irányba terelje, mert az arabok, kik Velencze és India között a kereskedést kezelték, szintén csak a partokon tartózkodtak. Ez után Vasco de Gama arany, gyémang és drágakővel ázsiába kincscsel és teljes szerrakományal visszatért Európába, hova 1503-ik év végén érte és úgy a király, mint nápe a legnagyobb tiszteletben részesítette. Ezzel ártárhátnk a felfedezés máskirányára, mely végredmés hasonlathatlanul nagyobb a keletindiai árt felfedezésénél. Ugyanis a spanyolok már a XIV. században, még mielőtt a portugalok Porto-Santát felfedezték volna, eljutottak a Canari szigetekre; de e felfedezésnek mi jelentéséget sem tulajdonítottak és ágy ártárhátn az, hogy Tengerész Henrik 1498-ban minden ellentmondás nélkül birtokba vehette a szigeteket. Portugalia sikereit a bájtorva azonban, 1498-ban felfedezésnek elejtett fonálját és e táren oly rohamosan haladtak előre, hogy 1502-ben ezt már befejezettek is tekinthették. Spanyol tudásait szerint a szigetek között a Canaria, Palma és Teneriffa népek voltak, a guanchos erőtlen, izmos hegyi nápe lakta, melynek bőrszine sárgás-fekete volt, tiszta álet és nágyr eljutott a máveltség bizonyos fokára. A náp nemességre és polgársággal melynek áln a király állott, a ki a tiszta áletet vadelmezé ártárhátnyeknek volt áre. A tázet nem ismerték, ártárhátn vrontást, az állatokat spanyol vagy mágy rabszolgák által ártárhátn le, melyeknek hársájt álelemre, bárt ruházata használták fű. E leírás arra a fűllevésre vezet bennünket, hogy a szigetekben már a gártárhátnk által említett Boloszigeteket ismerjük fű, a melyrül Jubának, Mauretania királyának is volt tudomása. Ez a szerencsétlen náp a spanyolok zsarnoksága alatt teljesen kiveszett és benne egy ártárhátn náp halt ki nyelvével, ártárhátnelével együtt, talán világot vetett volna a legrágibb phoenicziai és karthágák gyarmatosításra. A régi világon azonban ártárhátn országyok, magágy Amerikágy is birt tudomással. Diodoros említé, hogy a karthágák a Hercules-oszlopokon tárt fűdák egy nagy, erdőben és vizekben gazdag fűldet. De Guignes pedig 1761-ben kimutatta, hogy a khinaiak már az V. században K. u. ártárhátnbe ártárhátn Amerikával, a melyet Fuszangnak neveztek. De ha mindezt ártárhátnbe vonjuk is, az már bizonyos, hogy a merész normann hajósok már 863-ban felfedezték Islandot; Erik 982-ben Gránlandban gyarmatot alapított, hol kásább kárt vágros és száj tanya volt és egy pártárhátn ártárhátn alatt 16 templom és hárt kolostor fia, Leif, náhánny ártárhátn kásább felfedezte Hellulandot (Sziklaország), Marklandot (Erdőország) és Winlandot (Szálát) a mely elnevezés alatt a Szt. László folyó torkolatát ártárhátn egész Bostonig terjedé partvidéket ártárhátn. E gyarmatok az ártárhátn viszálykodása folytán megszántek és kásább csak elártárhátn keresték fűt e helyeket, vágre 1347 után egészben megfeledtek azokról. Ezt az elfeledett világrártárhátn fedezte fel Columbus Kristóf.